

Prof. dr hab. Katarzyna Przybyłowicz
Katedra Żywienia Człowieka
Wydział Nauki o Żywności
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
10-718 Olsztyn, ul. Słoneczna 45f
katarzyna.przybylowicz@uwm.edu.pl

Olsztyn, 2025-08-25

Ocena

osiągnięć naukowo-badawczych, dorobku dydaktycznego i organizacyjnego
Pani dr inż. Marty Iwony Jeruszki-Bielak, adiunkta w Katedrze Żywienia Człowieka,
/Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w
Warszawie w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora
habilitowanego
w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie technologia żywności i żywienia.

Podstawa formalna wykonania recenzji

Recenzja została przygotowana w związku z pismem Pani prof. dr hab. Ewy Jakubczyk, Przewodniczącej Rady Dyscypliny Technologia Żywności i Żywienia Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, z dn. 22.07.2025 r. Pismo informuje, że Rada Dyscypliny Technologia Żywności i Żywienia Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie uchwałą nr 94/TŻiŻ-2024/2025 z dnia 18 lipca 2025 r. powołała mnie na Członka Komisji Habilitacyjnej i powierzyła funkcję Recenzenta w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia dr inż. Marcie Iwonie Jeruszcze-Bielak. Recenzja została przygotowana zgodnie z Uchwałą Nr 90 – 2022/2023 Senatu SGGW z dnia 26 czerwca 2023 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Dokumenty przedstawione do oceny w formie drukowanej i elektronicznej obejmowały:

1. dane wnioskodawcy,
2. kopie dokumentów potwierdzających posiadanie stopnia doktora,
3. autoreferat będący opisem osiągnięcia naukowego zgłaszanego jako przedmiot postępowania habilitacyjnego,
4. wykaz osiągnięć naukowych,
5. monografia stanowiąca osiągnięcie naukowe,
6. kopie dokumentów potwierdzających staże naukowe.

Przedstawione do oceny materiały spełniają wymogi formalne określone w art. 221 ust. 8 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 ze zm.), a przedstawiona do oceny monografia oraz pozostałe dokumenty wyszczególnione w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy są zgodne z wymaganiami i uzasadniają do przeprowadzenia postępowania.

1. Informacje ogólne – przebieg kariery naukowej i zawodowej (Informacje ogólne o Kandydacie) Sylwetka i rozwój naukowy Habilitantki

Dr inż. Marta Iwona Jeruszka-Bielak uzyskała tytuł magistra inżyniera w 2000 roku w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, a w 2008 roku stopień naukowy doktora nauk rolniczych, w zakresie technologii żywności i żywienia na podstawie pracy doktorskiej pt.: „Związek między sposobem żywienia a zawartością we włosach wapnia i żelaza u młodzieży akademickiej”, wykonanej pod kierunkiem prof. dr hab. Anny Brzozowskiej w Katedrze Żywienia Człowieka, Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W 2000 roku dr inż. Marta Iwona Jeruszka-Bielak podjęła pracę w Katedrze Żywienia Człowieka, Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie najpierw na stanowisku starszego specjalisty naukowo-technicznego, następnie asystenta a od 2010 roku jest zatrudniona na stanowisku adiunkta w Katedrze Żywienia Człowieka, Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka/Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Z załączonej dokumentacji wynika, że jest to pierwsze postępowanie habilitacyjne Kandydatki i nie ubiegała się Ona wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

2. Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą postępowania habilitacyjnego

Osiągnięciem naukowym stanowiącym podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego jest monografia naukowa pt. „Uwarunkowania stylu życia i stanu odżywienia dzieci w wieku wczesnoszkolnym”, wydana przez Wydawnictwo Naukowe TYGIEL, Lublin 2024 (wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, wskazanej wyżej ustawy), ISBN 978-83-67881-66-1. Recenzentami ww. monografii byli dr hab. Krystyna Górniak, prof. AWF i dr hab. n. o zdr. Joanna Woźniak-Holecka.

Wyniki osiągnięcia naukowego były również prezentowane w postaci wygłoszonych przez Habilitantkę referatów i doniesień na konferencjach naukowych.

Temat badawczy podjęty w monografii pt.: **"Uwarunkowania stylu życia i stanu odżywienia dzieci w wieku wczesnoszkolnym"** ma wielowymiarowe istotne znaczenie zarówno z perspektywy zdrowotnej, jak i określenia nowoczesnych metod edukacyjnych o strategicznym oddziaływaniu na analizowaną grupę populacyjną. Problemy żywieniowo-zdrowotne dzieci w wieku wczesnoszkolnym (czyli w wieku 7–10 lat) w Polsce są złożone i wynikają zarówno z nieprawidłowych nawyków żywieniowych, jak i stylu życia. Coraz więcej dzieci w wieku wczesnoszkolnym (7–10 lat) w Polsce zmaga się z problemami zdrowotnymi wynikającymi z niewłaściwego odżywiania i stylu życia. Najczęstszym problemem jest nadwaga i otyłość, które dotyczą już ponad 20% uczniów w tym wieku. Główne przyczyny to zbyt kaloryczna dieta, brak ruchu oraz częste sięganie po słodkie i słodzone napoje. W diecie dzieci często brakuje warzyw, owoców, błonnika, a także ważnych składników, takich jak wapń, żelazo czy witamina D. Pomijanie śniadania, jedzenie w pośpiechu oraz nadmierne spożywanie przetworzonej żywności również negatywnie wpływają na zdrowie i koncentrację uczniów. Niepokojącym zjawiskiem jest również spadek aktywności fizycznej – dzieci spędzają coraz więcej czasu przed ekranami, a coraz mniej na świeżym powietrzu. Wzrasta też

liczba przypadków alergii i nietolerancji pokarmowych, co wymaga większej świadomości żywieniowej wśród rodziców i nauczycieli.

Rozwiązaniem tych problemów jest przede wszystkim edukacja żywieniowa, promocja zdrowego stylu życia w szkole i w domu, a także wspieranie dzieci w kształtowaniu prawidłowych nawyków od najmłodszych lat. Dlatego badania podjęte przez Habilitantkę uważam za szczególnie istotne. Styl życia, w tym okresie ma istotne konsekwencje zdrowotne zarówno w dzieciństwie, jak i w życiu dorosłym. W związku z tym prowadzenie badań naukowych nad uwarunkowaniami stylu życia i stanu odżywienia dzieci w tym wieku jest nie tylko zasadne, ale i konieczne.

Przedstawiona do oceny monografia składa się z 8 rozdziałów. W pierwszym rozdziale w sposób bardzo interesujący omówiono wpływ stylu życia, stanu odżywienia w odniesieniu do występowania nadwagi i otyłości. Rozdział ten w pełni uzasadnia podjęte badania podkreślając, że w dobie narastającej liczby chorób dietozależnych (takich jak nadwaga, otyłość, cukrzyca typu 2, nadciśnienie, zaburzenia metaboliczne), rola badań nad stylem życia i odżywianiem najmłodszych nabiera szczególnego znaczenia – stanowi bowiem fundament skutecznej profilaktyki zdrowotnej ograniczającej występowanie zaburzeń metabolicznych i obniżenie jakości życia także jako skutki odległe. Autorka bardzo podkreśla że okres wczesnoszkolny to kluczowy etap w rozwoju dziecka, w którym kształtują się podstawowe nawyki żywieniowe, wzorce aktywności fizycznej oraz postawy wobec zdrowia, co świadczy o doskonałym rozumieniu konieczności działań naukowych w tym zakresie.

Głównym celem przeprowadzonych badań było zidentyfikowanie modeli stylu życia dzieci w wieku wczesnoszkolnym i ich uwarunkowań. Dodatkowym celem było określenie determinant występowania zaburzeń wybranych markerów stanu odżywienia, tj. (1) nadmiernej masy ciała oraz (2) obniżonej gęstości tkanki kostnej w badanej grupie dzieci. W trakcie badań zweryfikowano hipotezę główną i 4 przyjęte hipotezy szczegółowe. Autorka pracy też sformułowała pytania badawcze, które są zbieżne z postawionymi hipotezami: główną i szczegółowymi.

Hipoteza główna: Wśród dzieci w wieku wczesnoszkolnym z uwagi na natężenie występowania nieprawidłowości, dotyczących zarówno zachowań żywieniowych, jak i aktywności fizycznej oraz czasu spędzanego przed ekranami urządzeń elektronicznych, można wyodrębnić modele stylu życia klasyfikowane jako „prozdrowotne”, „antyzdrowotne” lub „mieszane”, które są uwarunkowane licznymi czynnikami, m.in. socjoekonomicznymi oraz wiedzą żywieniową rodziców.

Hipotezy szczegółowe:

1. W grupie dzieci w wieku wczesnoszkolnym, bez względu na płeć, obserwuje się zbyt niską częstotliwość spożycia żywności prozdrowotnej, przy jednoczesnej wysokiej częstotliwość spożycia żywności niepolecanej.

2. Nadmierna masa ciała u dzieci w wieku wczesnoszkolnym jest determinowana zbyt dużą częstotliwością spożycia żywności niepolecanej oraz siedzącym trybem życia.

3. Obniżona gęstość tkanki kostnej w badanej grupie dzieci, mierzona metodą ultrasonograficzną, jest powiązana z zachowaniami żywieniowymi i aktywnością fizyczną dziecka.

4. Wykształcenie i wiedza żywieniowa rodzica, a także sytuacja ekonomiczna i miejsce zamieszkania rodziny wpływają na stan odżywienia dziecka.

Metodologia badań nie budzi zastrzeżeń. Na każdym etapie badań zastosowano nowoczesne podejście metodologiczne pozwalające na uzyskanie wyników porównywalnych z pracami badawczymi innych naukowców, co pozwala na rzetelne śledzenie trendów. Warto podkreślić, że wszystkie etapy badania zostały wykonane samodzielnie przez Habilitantkę, co dowodzi dużego jej zaangażowania. W kolejnych rozdziałach Habilitantka omawia i interpretuje uzyskane wyniki badań własnych.

Bardzo interesującym spostrzeżeniem, trochę odmiennym od ogólnie panującej opinii, jest stwierdzenie, że badane dzieci w wieku od 7 do 9 lat stosunkowo rzadko spożywały żywność niepolecaną, ale jednocześnie zbyt rzadko również w ich dietach pojawiały się rekomendowane grupy żywności. Bardziej szczegółowych danych dostarczyła analiza zachowań żywieniowych, aktywności fizycznej i czasu „ekranowego” gdzie wyodrębniono trzy modele stylu życia, w tym jeden „zdrowy”, nazwany „zdrowo-aktywnie”, jeden „niezdrowy”, nazwany „niezdrowo-biernie” i jeden „mieszany”, określony jako „niezdrowo-aktywnie”. Wyodrębnione modele różniły się między sobą w zachowaniach żywieniowych tj.: częstotliwością spożycia warzyw, owoców i napojów słodzonych oraz aktywnością fizyczną w czasie wolnym i tzw. czas ekranowy. Także odnotowano zróżnicowanie pod względem analizowanych cech socjoekonomicznych z wykształceniem wyższym rodzica i wyższym poziomem wiedzy żywieniowej oraz mieszkaniem w mieście. Bardzo ważnym kierunkiem przeprowadzonych badań była analiza uwarunkowań występowania nadwagi i otyłości w badanej grupie dzieci która dostarczyła niepokojących danych epidemiologicznych oraz omówienie czynników ryzyka. W badaniu nadmierną masę ciała stwierdzono u 22,3% dziewczynek i 20,9% chłopców, w tym otyłość u 7,7% dziewczynek i 8,3% chłopców. Autorka z dużą wnikliwością przeanalizowała czynniki ryzyka gdzie wykazano, większą częstotliwość spożycia warzyw wśród dzieci z prawidłową masą ciała niż z nadwagą oraz niższą częstotliwość napojów słodzonych. Także deklarowany poziom aktywności fizycznej w czasie wolnym oraz tzw. czas „ekranowy” istotnie różnicowały podgrupy dzieci. W grupach z otyłością i nadwagą odnotowano najwyższe odsetki dzieci z małą aktywnością fizyczną w czasie wolnym – dla ponad połowy dzieci z otyłością czas ten wynosił co najmniej 2 godziny dziennie. Ważnym spostrzeżeniem było także wykazanie roli rodziców w procesie homeostazy masy ciała. Czynnikiem istotnie różnicującym występowanie nadwagi i otyłości wśród dzieci było wykształcenie rodzica dziecka. Nie wykazano natomiast powiązań pomiędzy kategoriami masy ciała dzieci a sytuacją finansową gospodarstwa domowego. Również rodzice dzieci z otyłością w największym odsetku ocenili własny sposób żywienia jako bardzo zły lub zły. Kolejne przeprowadzone analizy są bardzo interesujące i pozwalają na połączenie analizowanych zależności, które wskazują na zrozumienie przez Autorkę badania złożoności problemu. Bardzo ważnym spostrzeżeniem i potwierdzającym trendy było wykazanie, że „ryzyko” wystąpienia nadmiernej masy ciała było czterokrotnie wyższe u dzieci z niską w porównaniu do dzieci z dużą aktywnością fizyczną w czasie wolnym i dwukrotnie wyższe u dzieci z małym natężeniem cech prozdrowotnych diety w porównaniu z dziećmi o umiarkowanym i dużym natężeniu cech pHDI. Pozostałe istotne czynniki dotyczyły rodziców, tj. dwukrotnie wyższe ryzyko wystąpienia nadmiernej masy ciała u dziecka związane było z niższym podstawowym, zawodowym lub średnim) wykształceniem rodzica oraz gorszą oceną własnego sposobu żywienia. Kolejnym interesującym podejściem naukowym, było przeprowadzenie oceny gęstości tkanki kostnej w zależności od czynników żywieniowych i pozażywnościowych.

Wykazano zależności pomiędzy gęstością tkanki kostnej mierzonej QUS a aktywnością fizyczną w czasie wolnym, co potwierdza jej rolę w prawidłowym rozwoju dziecka. Ponadto zauważono negatywny związek między zwiększonym spożyciem napojów słodzonych a gęstością tkanki kostnej. Ale jak podkreśla Habilitantka ta obserwacja wymaga dalszych badań z wykorzystaniem bardziej precyzyjnych narzędzi do oceny gęstości kości, co podkreśla jej umiejętność krytycznego myślenia i analizowania badań naukowych. Kolejnym elementem, stosunkowo rzadko pojawiającym się w krajowych badaniach prowadzonych wśród dzieci w wieku wczesnoszkolnym jest analiza preferencji żywieniowych, uznawanych za jedną z ważniejszych determinant wyboru i spożycia żywności. Należy tu podkreślić trudność prowadzenia takich badań, z którymi Habilitantka poradziła sobie doskonale, co dowodzi bardzo dobrych kompetencji merytorycznych przy prowadzeniu takich badań. W pracy zaobserwowano zależności pomiędzy stopniem lubienia warzyw i owoców a częstotliwością ich spożycia chociaż nie wykazano istotnych zależności pomiędzy stopniem lubienia większości analizowanych warzyw i owoców a płcią, zaobserwowano, że dziewczynki przeciętnie „bardziej lubiły” warzywa i owoce niż chłopcy, co może potwierdzać konieczność formułowania odmiennych interwencji/programów żywieniowych w zależności od płci. Odnosząc uzyskane wyniki do postawionego celu i weryfikacji hipotez chcę podkreślić ich prawidłową realizację.

Podsumowując, dostarczenie tych wyników badań ma bardzo duże znaczenie aplikacyjne pozwalające na identyfikację czynników społecznych, socjoekonomicznych i środowiskowych w relacji do masy ciała populacji dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Jestem przekonana, że przeprowadzone przez Habilitantkę rzetelne analizy naukowe umożliwią tworzenie trafnych diagnoz i projektowanie skutecznych programów profilaktycznych oraz interwencyjnych. Wyniki takich badań stanowią również cenne źródło informacji dla rodziców, nauczycieli i decydentów, wspierając ich w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących zdrowia dzieci. Monografię kończy rozdział: Podsumowanie i wnioski, gdzie na podstawie uzyskanych wyników sformułowano wnioski zarówno o charakterze poznawczym, jak i aplikacyjnym. Za szczególnie ważne uważam zidentyfikowanie trzech modeli stylu życia i określenie zależności względem zmiennych socjodemograficznych tj. miejsca zamieszkania i poziomu wykształcenia oraz wiedzy żywieniowej rodziców. Ten wniosek ukierunkowuje bezwzględna konieczność opracowania programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do konkretnej grupy odbiorców. Bardzo ważnym i strategicznym wnioskiem jest stwierdzenie, że dla ograniczenia występowania nadwagi i otyłości u dzieci a także gęstości tkanki kostnej ma prawdopodobnie większe znaczenie aktywność fizyczna niż niekorzystne zachowania żywieniowe dziecka prawdopodobnie ze względu na stosunkowo małą częstotliwość spożywania żywności **dyskrejcyjnej**.

Zastosowane podejście naukowe dostarcza nowej wiedzy w zakresie prowadzonych badań, wskazując, że wielowymiarowe podejście badawcze dostarcza bardzo ważnych wniosków o charakterze aplikacyjnym. Warto podkreślić w tym miejscu, że sposób wykorzystania danych uzyskanych w badaniu jest szczególnie istotny dla szybko rosnącej populacji dzieci z nadwagą i otyłością i może globalnie przyczynić się do zmniejszenia ryzyka wystąpienia powikłań metabolicznych a także obciążenia chorobami dietozależnymi całej populacji. Końcowy wniosek z badań ma także duże znaczenie aplikacyjne nie tylko dla specjalistów z zakresu żywienia ale całego sektora działań prozdrowotnych i wskazuje, że

wielokierunkowe działania mogą przyczynić się do znacznego polepszenia dobrostanu organizmu dziecka i także jako człowieka dorosłego. Prezentowana monografia stanowi znaczne osiągnięcie Autorki w rozwój dyscypliny i może być podstawą do kluczowych innowacyjnych rozwiązań w zakresie wszelkich działań w obszarze żywności, żywienia i zdrowia. Jest to opracowanie spójne z elementami nowości, obejmuje aktualne zagadnienia i cechuje się wartością poznawczą.

Podsumowując analiza monografii naukowej pt. „Uwarunkowania stylu życia i stanu odżywienia dzieci w wieku wczesnoszkolnym” stanowiącej osiągnięcie naukowe pozwala stwierdzić, że cel badań założony przez dr inż. Martę Iwonę Jaruszkę-Bielak został osiągnięty. Uzyskane wyniki badań w ramach osiągnięcia naukowego w postępowaniu habilitacyjnym prezentują interesujące wielowymiarowe podejście badawcze o dużym znaczeniu aplikacyjnym i ich oryginalny wkład dynamizuje naukę o żywieniu człowieka. W dobie narastającej liczby chorób dietozależnych (takich jak nadwaga, otyłość, cukrzyca typu 2, nadciśnienie, zaburzenia metaboliczne), rola badań nad stylem życia i odżywianiem najmłodszych nabiera szczególnego znaczenia – stanowi bowiem fundament skutecznej profilaktyki zdrowotnej.

Uzyskane przez Habilitantkę wyniki są oryginalnym wkładem w rozwój dziedziny nauk rolniczych, dyscypliny technologii żywności i żywienia i w mojej opinii uważam, że przedstawiona do recenzji monografia naukowa spełnia ustawowy warunek stawiany kandydatom do stopnia doktora habilitowanego.

3. Analiza i ocena całościowego dorobku naukowego i aktywności naukowej Habilitantki, w tym ocena istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Z obowiązku informacyjnego przypisanego roli recenzenta chciałabym podsumować wskaźniki naukometryczne Kandydatki, które wskazują pośrednio na wkład w badane zagadnienie naukowe. Dorobek naukowy obejmuje łącznie 93 pozycje bibliograficzne, w tym 40 publikacji naukowych (29 w czasopiśmie znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR)), 8 rozdziałów w monografiach, 45 doniesień naukowych na konferencjach, w tym 23 na konferencjach międzynarodowych. Łączna liczba punktów przypisanych zgodnie z rokiem opublikowania poszczególnych prac wg listy MNiSW/MEiN wynosi 2714 punktów, a sumaryczny Impact Factor opublikowanych prac wynosi 117,856. Liczba cytowań według bazy Web of Science wynosi 1043 (1029 bez autocytowań), zaś Indeks Hirscha wynosi 11 (na dzień 09.05.2025). Na podstawie bazy bibliograficznej Scopus, liczba cytowań wynosi 1179 (1169 bez autocytowań), a Indeks Hirscha wynosi 12 (na dzień 09.05.2025). Należy tutaj podkreślić dynamiczny wzrost wskaźników bibliometrycznych po uzyskaniu stopnia doktora: 2627 punktów wg MNiSW/MEiN, oraz IF=117,856. Analizując dorobek naukowy Habilitantki wyraźnie można zaobserwować 2 obszary badawcze, które także zostały przez nią wyodrębnione. Pierwszy obszar badawczy dotyczy oceny sposobu żywienia i stanu odżywienia różnych grup populacyjnych, w tym osób starszych, młodych kobiet, młodzieży, z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych, socjoekonomicznych i zdrowotnych a drugi strategii poprawy żywienia wybranych grup ludności ze szczególnym uwzględnieniem edukacji żywieniowej. Dorobek naukowy Habilitantki koncentruje się na dwóch komplementarnych,

istotnych społecznie i naukowo obszarach badawczych, które zostały przez nią jasno wyodrębnione i wykazują spójność tematyczną oraz metodyczną. Pierwszy obszar badawczy obejmuje ocenę sposobu żywienia oraz stanu odżywienia różnych grup populacyjnych, w tym osób starszych, młodych kobiet i młodzieży, z uwzględnieniem szerokiego kontekstu demograficznego, socjoekonomicznego oraz zdrowotnego. Obszar ten wpisuje się w aktualne potrzeby badawcze z zakresu zdrowia publicznego, dietetyki i epidemiologii żywieniowej. Prowadzone badania charakteryzują się wysokim poziomem merytorycznym, są oparte na rzetelnej metodologii i obejmują zarówno analizy ilościowe, jak i jakościowe. Wskazują na znajomość aktualnych trendów żywieniowych oraz zróżnicowanych uwarunkowań wpływających na stan odżywienia populacji. Warto podkreślić, że Habilitantka podejmuje badania w grupach szczególnie wrażliwych, co zwiększa praktyczne znaczenie jej pracy. Drugi obszar badawczy dotyczy strategii poprawy sposobu żywienia wybranych grup ludności, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji żywieniowej. Jest to naturalna kontynuacja i rozwinięcie pierwszego obszaru – nie ogranicza się jedynie do diagnozy stanu obecnego, lecz obejmuje również działania interwencyjne, edukacyjne i profilaktyczne. Świadczy to o aplikacyjnym charakterze badań oraz ich orientacji na praktyczne zastosowanie w polityce zdrowotnej i edukacyjnej. Proponowane strategie edukacyjne są oparte na wynikach prowadzonych analiz, co podkreśla spójność i kompleksowość podejścia badawczego. Oba obszary są logicznie powiązane, wzajemnie się uzupełniają i wskazują na konsekwencję oraz dojrzałość badawczą Habilitantki. Także należy podkreślić, że opublikowanie prac w ostatnich latach, potwierdza intensywny rozwój naukowy i aktywność publikacyjną Habilitantki.

Dr inż. Marta Iwona Jeruszka-Bielak uczestniczyła aktywnie w pracach zespołów badawczych przy realizacji 10 projektów: trzy projekty badawcze o zasięgu międzynarodowy, pięć projektów krajowych badawczo-edukacyjnych, projekt badawczy promotorski i jeden projekt edukacyjny. Wszystkie realizowane projekty były związane z jej rozwojem naukowym i wskazanymi obszarami badawczymi, gdzie pełniła różne funkcje zarówno kierownika jak i wykonawcy m.in.: projekt badawczy Health-Sense “Healthy ageing – how changes in sensory physiology, sensory psychology and socio-cognitive factors influence food choice”, project badawczy EURRECA Network of Excellence „European micronutrient recommendations aligned”, Projekt badawczo-edukacyjny „Junior-Edu-Żywienie (JEŻ) i Junior-Edu-Żywienie - Bis (JEŻ-Bis)”.

Jestem jako recenzent przekonana, że udział Habilitantki w tak licznych projektach, zarówno o charakterze stricte naukowym, jak i tych o wyraźnym znaczeniu społecznym, umożliwił jej nie tylko pogłębienie wiedzy merytorycznej i doskonalenie warsztatu badawczego, ale także zdobycie cennego doświadczenia w pracy zespołowej, interdyscyplinarnej oraz w realizacji działań o charakterze aplikacyjnym. Zaangażowanie w różnorodne przedsięwzięcia pozwoliło jej również na lepsze zrozumienie złożonych uwarunkowań żywieniowych w populacjach o zróżnicowanych potrzebach i przyczyniło się do rozwoju kompetencji w zakresie projektowania i wdrażania skutecznych strategii edukacyjnych oraz interwencji prozdrowotnych.

Omawiając dorobek naukowy, należy podkreślić, że dr inż. Marta Jeruszka-Bielak nawiązała współpracę z licznymi ośrodkami naukowymi poza Szkołą Główną Gospodarstwa

Wiejskiego. Ważny okres współpracy z badaczami z różnych uczelni w Polsce związany był z jej udziałem w trzech edycjach ogólnopolskiego projektu badawczo-edukacyjnego „ABC Zdrowego Żywienia”. Podczas realizacji projektu współpracowała z naukowcami z wielu ośrodków naukowych w Polsce, tj. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Akademii Morskiej w Gdyni, Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, Wydziału Wychowania Fizycznego i Sportu – Filia w Białej Podlaskiej, Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

W ramach tej współpracy prowadziła badania w głównym nurcie swoich zainteresowań naukowych, koncentrując się na ocenie stanu odżywienia i sposobu żywienia dzieci i osób starszych. Wynikiem udziału w projekcie było opublikowanie prac w czasopismach o zasięgu międzynarodowym. Badania te miały istotne, inspirujące znaczenie dla realizacji jej osiągnięć naukowych i prac opublikowanych w czasopismach naukowych. Habilitantka współpracowała również z wieloma zespołami ekspertów międzynarodowych i krajowych m.in. jako: członek zespołu ekspertów Federation of European Nutrition Societies (FENS), członek zespołu ekspertów przygotowującego Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Ponadto uczestniczyła w panelu ekspertów nt. wdrażania zasad zdrowego żywienia w szkołach publicznych. Wyszczególniona współpraca z tak wieloma instytucjami pozwoliła Habilitantce na zapoznanie się z problemem oddziaływania żywności na stan metaboliczny organizmu. Myślę, że podjęcie badań naukowych dotyczących uwarunkowań stylu życia i stanu odżywienia dzieci jest wynikiem zarówno zaangażowania, ale także kreatywności Habilitantki.

Habilitantka także współpracuje naukowo z ośrodkami zagranicznymi. W trakcie swojej pracy zawodowej odbyła 5. miesięczny staż naukowy (styczeń – czerwiec 2013) w University of British Columbia (Vancouver, Kanada) uzyskując stypendium naukowe Dekaban. Prowadzone badania dotyczyły stanu odżywienia witaminą B12 u młodych kobiet oraz kobiet w ciąży. Odbyty staż Habilitantka doskonale wykorzystała do swojego rozwoju naukowego na co wskazują opublikowane w ramach współpracy publikacje, gdzie w jednej pracy jest pierwszą autorką.

1. Jeruszka-Bielak M., Isman C., Schroder T.H., Li W., Green T.J. and Lamers Y. South Asian Ethnicity Is Related to the Highest Risk of Vitamin B12 Deficiency in Pregnant Canadian Women, *Nutrients*, 2017, 9(4), s. 1-13

2. Quay T.A., Schroder T.H., Jeruszka-Bielak M., Li W., Devlin A.M., Barr S.I., Lamers Y. High prevalence of suboptimal vitamin B12 status in young adult women of South Asian and European ethnicity. *Applied Physiology Nutrition and Metabolism*. 2015, 40(12), s. 1279-1286

Odbyła także tygodniowy wyjazd studyjny w University of Surrey (Guildford, Wielka Brytania) w okresie 07-14.11.2011, uzyskując grant na wyjazd w ramach 37 europejskiego projektu EURRECA (EURRECA Staff Exchange Grant), w którym brała udział jako wykonawca. Celem pobytu była identyfikacja czynników wpływających na politykę wyżywienia związaną z przeciwdziałaniem niedoborom witaminy D, folianów i jodu.

W efekcie wyjazdu i nawiązanej współpracy powstała publikacja, gdzie Habilitantka jest także pierwszą autorką:

1. Jeruszka-Bielak M., Sicińska E., De Wit L., Ruprich J., Řehůřková I., Brown K.A., Timotijevic L., Sonne A-M., Haugaard P., Guzzon A., Garcia N.B., Alevritou E., Hermoso M., Sarmant Y., Lähteenmäki L., Roszkowski W., Raats M.M. Stakeholders' Views on Factors Influencing Nutrition Policy: A Qualitative Study Across Ten European Countries. Polish. Journal of Food and Nutrition Sciences, 2015, 65(4), 293-302. DOI: 10.1515/pjfn-2015-0039.

Po przeczytaniu autoreferatu i przeanalizowaniu obszaru osiągnięcia naukowego chciałabym podkreślić jego przygotowanie. Z przyjemnością zapoznałam się z jego treścią. Autorka w sposób bardzo czytelny zaprezentowała swoje osiągnięcie naukowe, które stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny technologia żywności i żywienia. Należy tu podkreślić wprowadzenie nowych terminów (żywność dyskrejonalna), które ostatnio pojawiły się w naukach o żywieniu człowieka, poszerzających możliwości zrozumienia zachowań żywieniowych, a przez to bardziej precyzyjne formułowanie zaleceń żywieniowych w prewencji jak i leczeniu zaburzeń metabolicznych szczególnie u dzieci.

Wszystkie wymienione nurty badawcze są zbieżne z badaniem uwarunkowań żywieniowych i pozażywieniowych stanu odżywienia organizmu człowieka w różnych grupach populacyjnych. Prowadzone badania ze względu także, na dane epidemiologiczne dotyczące sytuacji zdrowotnej świata mają ogromne znaczenie aplikacyjne, co stwarza możliwości podjęcia w dalszym etapie współpracy naukowej o zasięgu także międzynarodowym.

Za swoją działalność naukową habilitantka otrzymała wiele nagród i wyróżnień, szczególnie ważne były nagrody JM Rektora SGGW, co dowodzi znaczenia prowadzonych badań dla rozwoju Szkoły Głównej Gospodarki Wiejskiej w Warszawie.

Pani Dr inż. Marta Jeruszka-Bielak prowadząc trudne badania wykazała się wysokim poziomem wiedzy specjalistycznej, determinacją oraz umiejętnością rozwiązywania złożonych problemów badawczych o dużym znaczeniu społecznym, przyczyniając się do rozwoju innowacyjnych rozwiązań w swojej dziedzinie. Jestem przekonana, że wraz z rozwojem naukowym doświadczenia dr inż. Marty Iwony Jeruszki-Bielak będą przynosiły doskonałe rozwiązania aplikacyjne w obszarze żywienia i zdrowia w aspekcie poprawy jakości życia i zdrowia całej populacji polskiej nie tylko wśród dzieci.

Przedstawiony do oceny dorobek naukowy upoważnia mnie do stwierdzenia, że dr inż. Marta Iwona Jeruszka-Bielak posiada osiągnięcia naukowe uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład Autora w rozwój dyscypliny technologia żywności i żywienia oraz wykazuje się aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej pozwalającą o ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

4. Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzującej naukę

Działalność dydaktyczna

Dr inż. Marta Jeruszka-Bielak ma wieloletnie doświadczenie dydaktyczne i jest doświadczonym nauczycielem akademickim. Aktualnie prowadzi ćwiczenia i wykłady zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, z takich przedmiotów jak: Edukacja żywieniowa, Strategie poprawy żywienia populacji, Poradnictwo żywieniowe, Ocena żywienia. Również w języku angielskim prowadzi ćwiczenia i wykłady z przedmiotów: Advanced human nutrition i Nutrition of selected population groups dla studentów na I stopniu kierunku Food Science Technology and Nutrition przy Wydziale Nauk o Żywności SGGW w Warszawie. Jest także współautorką rozdziałów w przewodniku do ćwiczeń z żywienia człowieka.

W czasie swojej kariery dydaktycznej była promotorką 18 prac magisterskich (na kierunku ŻCziOŻ i Dietetyka), 15 prac inżynierskich (głównie na kierunku ŻCziOŻ) i 4 prac licencjackich (na kierunku Dietetyka).

Uważam, że doświadczenie dydaktyczne Habilitantki jest w tym zakresie satysfakcjonujące.

Działalność organizacyjna

Poza działalnością naukową i dydaktyczną w okresie zatrudnienia Kandydatka aktywnie uczestniczy także w pracach na rzecz SGGW, będąc członkiem wielu komitetów i komisji działających na rzecz poprawy żywienia. Była i jest Przewodniczącą Warszawskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Żywnościowych przed 2 kadencje: 2020-2023, 2024-2027.

Wysoko oceniam również udział Kandydatki w organizowaniu konferencji naukowych zarówno krajowych jak i międzynarodowych. Także jej działania organizacyjne związane są pracą specjalisty żywienia w Urzędzie m.st. Warszawy, które obejmowały m.in. organizowanie warsztatów dla różnych grup odbiorców, prowadzenie całego procesu praktyk studenckich i absolwenckich, nadzór nad prowadzeniem badań dotyczących organizacji żywienia w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach średnich. Na podkreślenie zasługuje udział w projekcie „Woda w szkołach”, dzięki któremu w warszawskich szkołach rozpoczął się proces montażu źródełek z wodą umożliwiającymi uczniom nieograniczony dostęp do wody pitnej. Wszystkie te działania wymagały współpracy z licznymi organizacjami i urzędami min.: Urzędu m.st. Warszawy, m.in. z Biurem Kadr i Szkoleń, Biurem Polityki Zdrowotnej, Biurem Edukacji, a także innymi instytucjami, w tym Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji.

Reasumując stwierdzam, że Kandydatka jest aktywna w zakresie działalności organizacyjnej.

Działalność popularyzująca naukę

W ramach działalności popularyzującej wiedzę Pani dr inż. Marta Iwona Jeruszka-Bielak aktywnie uczestniczy w organizacji oraz prowadzeniu warsztatów i wykładów dla różnych grup społecznych populacji polskiej. Jest współautorką artykułów i wywiadów popularyzujących

wiedzę z zakresu żywienia wśród dzieci i młodzieży oraz ich rodziców, nauczycieli, dyrektorów i personelu odpowiedzialnego za żywienie w placówkach oświatowych, a także wśród osób starszych. Praktyczne tłumaczenie nauki dla społeczeństwa znalazło odzwierciedlenie w licznych wykładach i prelekcjach, co dowodzi dużej umiejętności aplikowania wiedzy naukowej w prosty i zrozumiały sposób w zależności od potrzeb grupy docelowej. Habilitantka jest współautorką publikacji dedykowanej osobom odpowiedzialnym za żywienie w placówkach oświatowych, mających na celu podnoszenie świadomości żywieniowej, promowanie zasad prawidłowego żywienia, a w ostatnim czasie przygotowywania posiłków zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju, co jest szczególnie istotne w odniesieniu do diety planetarnej. Opracowywała także scenariusze zajęć dla dzieci i młodzieży oraz rodziców, nauczycieli szkół podstawowych, a także osób starszych.

Po zapoznaniu się z przedstawioną w autoreferacie działalnością stwierdzam, że Kandydatka jest aktywna w zakresie działalności popularyzującej naukę a wymienione wyżej aktywności świadczą o jej zaangażowaniu.

Wniosek końcowy

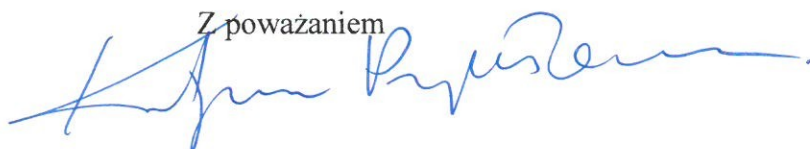
Podsumowując, po zapoznaniu się z wnioskiem Pani dr. inż. Marty Iwony Jeruszki-Bielak oraz załącznikami stanowiącymi jego integralną część, o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, dyscyplinie technologia żywności i żywienia, wyrażam następującą opinię:

Pani dr. inż. Marta Iwona Jeruszka-Bielak posiada stopień naukowy doktora, zatem spełnia warunek artykułu 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 ze zm.).

Pani dr. inż. Marta Jeruszka-Bielak posiada w swoim dorobku osiągnięcia naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny technologia żywności i żywienia, które przedstawiła w monografii pt.: „Uwarunkowania stylu życia i stanu odżywienia dzieci w wieku wczesnoszkolnym”. Jako recenzent stwierdzam, że Habilitantka spełnia warunek artykułu 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 ze zm.).

Pani dr. inż. Marta Iwona Jeruszka-Bielak wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej. Jako recenzent stwierdzam, że Habilitantka spełnia warunek artykułu 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 ze zm.).

Biorąc pod uwagę osiągnięcia naukowe i aktywność naukową przedkładam pozytywną opinię i wnoszę o dopuszczenie Pani dr. inż. Marty Iwony Jeruszki-Bielak do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie technologia żywności i żywienia.

Z poważaniem

UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI

W OLSZYNIE

KATEDRA JĘZYKA POLSKIEGO

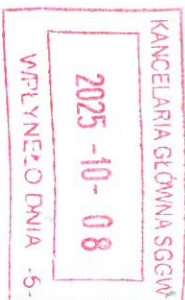
Katedra Języka Polskiego

10-723 Olsztyn, ul. Sieniecka 45 F

tel. 89 523 32 70, 89 523 37 32

KATEDRA POLSKIEGO JĘZYKA

PRIORYTET
PRIORITAIRE

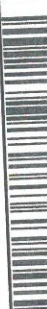

R

(00)759007734041647312

(00)759007734041647312

Poczta Polska

Opłata pobrana

1050 gr

2024

Buro Obsługi Nauki
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie
ul. Nowoursynowska 166
02-787 Warszawa